

РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА МІСЦЕВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Ю.С. Пранович, М.В. Єрмолаєв

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
pranovychu@gmail.com
maksimyeremolaev83@gmail.com

Місцеве самоврядування є важливою складовою демократичного суспільства та ключовим елементом організації держави. В Україні, як і в багатьох інших країнах, місцеве самоврядування відіграє важливу роль у забезпеченні громадянських прав та розвитку територій. Процес реформування місцевого самоврядування започатковує зміни в системі управління на місцях, посилення його ефективності та демократичності.

Проте, історично місцеве самоврядування в Україні іноді стикалося з численними викликами та перешкодами.

Процес реформування місцевого самоврядування в Україні був і залишається актуальною та складною темою. З початку незалежності України наша країна пройшла через численні реформи та зміни у сфері, досягнуті успіхи існують поруч з численними викликами та завданнями, що залишаються невирішеними.

Історія реформ місцевого самоврядування. У новітній історії незалежної України перші кроки у створенні сучасної системи місцевого самоврядування в Україні здійснювалися в період після 1991 року. Утворення місцевих рад і виконавчих органів на демократичних засадах стало першим етапом цього процесу. Однак, згодом було виявлено численні проблеми у роботі цих органів, зокрема, в недостатній ступінь їхньої фінансової самостійності.

Один із важливих кроків у реформуванні місцевого самоврядування став прийняття Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" у 1997 році[4]. Цей закон заклав основи системи місцевого самоврядування, заклав основу подальших реформ та передав значну кількість повноважень на місця.

Проте, реалізація цих реформ була неоднаковою в різних регіонах України, і багато проблем і викликів залишилися невирішеними. Низька фінансова самостійність місцевих органів, а також складність процедур об'єднання громад, стали додатковими перешкодами на шляху до ефективного місцевого самоврядування.

Сучасні виклики. На сьогоднішній день, в період повномасштабного військового вторгнення РФ Україна стикається з численними викликами у реформуванні місцевого самоврядування.

Одним із найважливіших є подальше зміцнення *фінансової самостійності* місцевих органів влади. Більшість з них і досі залежать від центрального уряду для фінансування своєї діяльності, що обмежує їхню здатність виконувати функції та забезпечувати якісні послуги для громадян. Зміцнення фінансової самостійності органів місцевого самоврядування вимагає вдосконалення системи збору та розподілу податків і місцевих ресурсів, а також вдосконалення бюджетних механізмів.

Ще однією важливою проблемою є *оптимізація адміністративних меж*. Створення об'єднаних територіальних громад було важливим кроком у цьому напрямку, проте існують питання щодо їхньої оптимальної кількості та масштабу.

Також важливим є питання про впровадження принципів децентралізації та делегування повноважень органам місцевого самоврядування.

Важливо розуміти, що територіальна громада - це не адміністративна одиниця, а спільнота людей, які об'єдналися для вирішення спільних завдань. Це простір в якому знаходяться мешканці, формуються та діють підприємницькі структури, громадські організації, ініціативні групи, де громадяни обирають своїх представників, які призначені для виконання повноважень в інтересах всієї громади, використовуються місцеві ресурси, розвивається інфраструктура. Таким чином, місцевий економічний розвиток пов'язаний не тільки з впровадження нових технологій та підвищенням кваліфікації працівників підприємницьких структур, а і в забезпеченні ефективного публічного управління.

Місцеве самоврядування є складною системою взаємозв'язків між різними рівнями влади, включаючи центральний та регіональний рівні. Саме тут забезпечується впровадження стратегій розвитку, залучення інвестицій, створення умов для підприємницької діяльності та розвитку громадських ініціатив, вирішуються питання гендерної рівності у контексті забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків у прийнятті рішень та управлінні громадами.

Отже, реформування місцевого самоврядування в Україні має на меті подальше зміцнення фінансової самостійності територіальних громад, оптимізацію адміністративно-територіальної структури та забезпечення ефективного управління для економічного розвитку, вдосконалення механізмів участі громадян у прийнятті рішень, забезпечення гендерної рівності та контролі за діяльністю місцевих органів влади, в кінцевому рахунку покращити життєвий рівень мешканців громади.

Список літературних джерел

- 1 Закон України "Про службу в органах місцевого самоврядування."
- 2 Конституція України.
- 3 Закон України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" від 05.02.2015 року № 157-VIII.
- 4 Закон України "Про засади місцевого самоврядування в Україні" від 21.05.1997 року № 280/97-ВР.
- 5 Закон України "Про органи виконавчої влади" від 07.07.2010 року № 2778-VI.
- 6 Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.1997 року № 280/97-ВР.
- 7 Борденюк В. І. Співвідношення місцевого самоврядування та державного управління: конституційно-правові аспекти.: дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.02 / В. І. Борденюк; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 2009. — 496 с.
- 8 Кравченко В. В. Проблеми законодавчого закріплення компетенції місцевого самоврядування в контексті реформ місцевого самоврядування в Україні / В. В. Кравченко // Аспекти публ. упр. — 2014. — № 11–12 (13–14). — С. 13–21.
- 9 Пухтинський М. Концептуальні, конституційні, політико-правові засади територіальної організації публічної влади / М. Пухтинський // Право України. — 2014. — № 9. — С. 88–93.